

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3199/2023. (IV. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 57.Pf.633.126/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője útján (Olsavszky Ügyvédi Iroda, dr. Olsavszky Péter ügyvéd) – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 57.Pf.633.126/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az álláspontja szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való joggal.
- [2] Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] A felperesi jogelőd hitelintézet mint hitelező és az indítványozó (a konkrét ügyben alperes) között 2007. augusztus 21. napján kölcsönszerződést kötöttek gépjármű megvásárlásának finanszírozása céljából. A szerződés szerint a kölcsön összege 2 575 000 Ft, a kölcsön devizaneme svájci frank. A Szerződés meghatározta a törlesztőrészletek számát, esedékességét és a törlesztőrészletek összegét.
- [4] A felperesi jogelőd 2013. október 25-én kelt nyilatkozatával a kölcsönszerződést az indítványozó szerződésszegése következményeként azonnali hatállyal felmondta. A nyilatkozat szerint a be nem fizetett tartozás összege 76 826 Ft. A felperesi jogelőd a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény szerint az indítványozóval elszámolt, a tisztességtelenül felszámított összeget 492 738 Ft-ban határozta meg.
- [5] A felperes módosított keresetében az indítványozót 2 560 256 Ft és ezen összeg után késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni.
- [6] Az indítványozó érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvénytelenségi kifogást terjesztett elő a havi törlesztőrészlet számítási módjának bizonytalansága miatt, illetve az árfolyamkockázatról történő nem megfelelő tájékoztatásra tekintettel. Hivatkozott a felmondás jogszerűtlenségére is, mivel álláspontja szerint egyrészt a felmondás időpontjában – a tisztességtelenül felszámított összegre tekintettel – túlfizetésben volt, másrészt a felmondás során tartozásként megjelölt összeg csekélynek minősül, így nem tekinthető súlyos szerződésszegésnek.
- [7] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2021. január 22-én kelt 18.P.301.056/2020/23-I. számú ítéletében elutasította a keresetet és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az indítványozó számára 153 857 Ft perköltséget. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában megállapította, hogy a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról a 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) bekezdés e) pontja alapján semmis, mivel az indítványozó nem volt abban a helyzetben, hogy a törlesztőrészletek összegét a szerződés és az ÁSZF rendelkezései alapján kiszámolja. Mivel a perbeli kölcsönszerződés semmisségét a bíróság megállapította, ezért a felmondás érvényességét, valamint a semmis szerződésre alapított felperesi követelés összecszerúségét nem vizsgálta.
- [8] Az ítélet ellen a felperes fellebbezést, az alperes fellebbezési ellenkérelmet és csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.
- [9] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. szeptember 28-án kelt 57.Pf.633.126/2021/8. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az indítványozót, hogy fizessen meg a felperesnek 2 560 256 Ft-ot.

- [10] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezését túlnyomó részt alaposnak, a csatlakozó fellebbezést alaptalannak ítélte. A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a másodfokú bíróság nem találta szükségesnek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 252. § (2) vagy (3) bekezdésének alkalmazásával, mivel a döntéshez szükséges adatok rendelkezésre álltak, ezért nem kellett az elsőfokú tárgyalást kiegészíteni vagy megismételni.
- [11] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás részben hiányos, részben téves. A tényállás hiányossága abban állt, hogy a bíróság a szerződés jellegére, miszerint az fix törlesztésű deviza alapú kölcsön, nem tért ki, ezért téves szerződési pontra hivatkozással állapította meg a szerződés érvénytelenségét (az ÁSZF III.2.2. pontja helyett a változó törlesztésű deviza alapú kölcsönök törlesztőrészleteinek kiszámítására irányadó III. 2.1. pontját alkalmazta).
- [12] A másodfokú bíróság ezt követően megvizsgálta az árfolyamkockázatról való tájékoztatás megfelelőségét, és azt megfelelőnek minősítette. A felmondás jogellenességére való indítványozói hivatkozás tekintetében pedig megállapította, hogy a súlyos szerződésszegés megállapítása mérlegelés kérdése és a jelen esetben arra a következtetésre jutott, hogy a kéthavi törlesztőrészletnek megfelelő összegű elmaradás alapot adott a felperesnek a kölcsönszerződés felmondására.
- [13] 2. Az indítványozó szerint a másodfokú bírói döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot, mivel az elsőfokú bíróság által nem tárgyalt kérdésben quasi elsőfokon hozott döntést. Az indítványozó szerint a régi Pp. 252. § (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróságnak az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt (az elsőfokú bíróság a szerződés tisztességtelenségére alapított érvénytelenségi kifogást és a jogszerűtlen felmondásra alapozott alperesi ellenkérelmet nem bírálta el) az elsőfokú bírói döntést hatályon kívül kellett volna helyeznie. Az indítványozó szerint a hatályon kívül helyezés csak akkor mellőzhető, ha az eljárási szabályok sérelme nem hat ki az érdemi döntésre.
- [14] Az indítványozó indítvány kiegészítésében hivatkozott az Alkotmánybíróság 3064/2014. (III. 26.) AB határozatára, amely megállapította, hogy a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdésének alkalmazásával nem foszthatja meg a fellebbezésre jogosultat a rendes jogorvoslati úttól (Indokolás [21]).
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [16] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a befogadás formai feltételeinek megfelel. Nem felel meg azonban a befogadhatóság tartalmi feltételeinek.
- [17] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében az alábbiak szerint nem felel meg ezeknek a feltételeknek.
- [18] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmével összefüggésben az indítványozó tulajdonképpen azt állította, hogy azért sérül a jogorvoslathoz való joga, mert a másodfokú bíróság azzal, hogy nem alkalmazta a régi Pp. 252. § (2) bekezdését, amely lehetőséget ad a másodfokú bíróság számára az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítására, hanem érdemben bírálta el az elsőfokú bíróság által el nem bírált kérelmeket, megfosztotta a jogorvoslattól.
- [19] Az Alkotmánybíróságnak a jogorvoslathoz való jog tekintetében kiforrott gyakorlata van. E szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. „Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező

befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége.” {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]} Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. Nem következik mindebből, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]–[16]}.

- [20] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az indítványozó a fellebbezés során ellenkérelmet és csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben kifejtette álláspontját az ellenérdekű fél állításaival szemben. A másodfokon eljáró bíróság a fellebbezésre és az indítványozó ellenkérelmére, valamint csatlakozó fellebbezési ellenkérelmére tekintettel bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét. Az a körülmény, hogy a másodfokú eljárásban bármelyik félre kedvezőtlenebb döntés születhet az elsőfokú bíróság döntéséhez képest amiatt, hogy a másodfokú bíróság pontosítja a tényállást és ez alapján másként értékeli a bizonyítékokat, mint az elsőfokú bíróság és érdemben megvizsgálja az elsőfokú bíróság által nem vizsgált kérelmeket is a rendelkezésre álló adatok alapján, nem jelenti a jogorvoslati jog sérelmét. A jogorvoslati jog nem azt jelenti, hogy mindaddig, amíg valamelyik fél elégedetlen a döntéssel, joga lenne azt magasabb bírói fórum előtt vitatni {hasonlóan: 3145/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó által hivatkozott 3064/2014. (III. 26.) AB határozat alapján szolgáló ügyben a másodfokú bíróság az indítványozó fellebbezési jogát nem ismerte el, ennek következtében annak a szerződésnek az érvénytelensége tárgyában, melytől az indítványozó jogszerzése függött, másodfokú eljárás nem folyt, az indítványozót – mint alperest – marasztaló elsőfokú döntést megvizsgáló másodfokú döntés nem született. A felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria az eljárásjogi szabálysértés tényét egyértelműen, kifejezetten megállapította, azonban a támadott bírósági határozat hatályon kívül helyezésére – a Pp. 275. § (3) bekezdésére hivatkozással – nem látott okot. Erre tekintettel állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy a Kúriának a rendelkezésre álló iratok alapján kialakított azon meggyőződése, miszerint az elsőfokú döntés megalapozott volt – s ekként a másodfokú eljárás lefolytatása sem vezethetett volna más eredményre – nem pótolhatja a másodfokú eljárás és döntés teljes hiányát. A Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdésének alkalmazásával nem foszthatja meg a fellebbezésre jogosultat a rendes jogorvoslati úttól ([18]–[22]). Ezzel szemben jelen ügyben a másodfokú bíróság nem állapított meg eljárásjogi szabálysértést, hanem a tényállás részben hiányos, részben téves volta miatt jutott az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetésre.
- [22] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést és nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége sem. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/126/2022.

